

Nr 8 september 2011

Finlands

Synskadade

6 Prova på
punktskrift i Vasa

10 Sju ekipage på
tandemläger

12 Gnistan - för
synskadade barn

Innehåll Nr 8/11

- 3** Ledaren: Ny i styrelsen
- 4** SAMS verksamhetsledare: Nina af Hällström
- 6** Prova på punktskrift i Vasa
- 9** Nordisk punktskriftsdiskussion
- 10** Samspelta ekipage på tandemläger
- 12** Gnistan samordnar för synskadade barn
- 14** Assistans på flygplatser dryftades
- 16** Kåseriet: Britten Nylund
- 19** Seminarium kring personlig assistans
- 20** Aktuellt
- 22** In memoriam: Bjarne Sandberg
- 24** Aktuellt i distrikten
- 28** Möteskallelse: Förbundets höstmöte 2011

Finlands Synskadade är medlemstidning för Förbundet Finlands Svenska Synskadade. Tidningen utkommer med 10 nummer/år i svartskrift, punktskrift, på CD och som elektronisk version, se www.fss.fi/aktuellt/fs. Kan också fås som e-postbilaga. Årgång 100. Nummer 9/2011 utkommer 27.10, manusstopp 6.10.

Utgivare: Förbundet Finlands Svenska Synskadade rf, Parisgränden 2 A 1, 00550 Helsingfors
Tfn 09-6962 300

Chefredaktör: Sofia Stenlund

Tfn 09-6962 3017

e-post: sofia.stenlund@fss.fi

Meddelanden och annonser mottas av chefredaktören.

Prenumerationer och adressändringar:

FSS kansli, tfn 09-6962 300

e-post: kansliet@fss.fi

Pärmbild: Medlemmar på tandemläger

Foto: Karl Ehnvall

ISSN 0789-5739

Arkmedia, Vasa 2011

Ledaren | Lilian Söderman

Ny i styrelsen

Sommaren 2011 är nu ett minne blott – antagligen kommer vi att minnas den som den varma sommaren – och förhoppningsvis har vi alla samlat nya krafter och ny inspiration inför hösten, som ofta innebär att man tar nya tag, men också att man summerar tidigare erfarenheter och upplevelser. Denna höst inleder jag min andra termin som ny styrelseledamot inom FSS och vill dela med mig av mina erfarenheter och tankar, för många har frågat mig hur det är att sitta i förbundsstyrelsen.

Styrelseuppdraget medför naturligtvis många resor till och från Helsingfors, och man får lov att ta sig fram på egen hand och som synskadad lära sig be om hjälp, vilket inte alltid är lätt. Man måste vara beredd att ge ganska mycket av sin tid, det kan gälla möten av olika slag, e-post. Första tiden gick åt till att lära sig nya förkortningar, termer och begrepp och deras innebörd, m.a.o. på första mötet ställde jag många frågor, trots att jag har en del förkunskaper via mitt arbete inom kvinnoarbetsgruppen vid FSS. Det är en fördel att vara nyfiken och frågvis.

För att kunna säga sin åsikt måste man ha en viss insikt i det aktuella ämnesområdet, vilket jag saknade i början, och det tar tid att sätta sig in i nya ämnen, vilket är mycket intressant men utmanande. Som vi alla vet har FSS flera verksamhets-

områden där personalen utför ett gediget och förtjänstfullt arbete. Jag har lärt mig mycket om de olika verksamhetsområdena den första terminen men har en hel del kvar att lära.

Det är givande att lära känna nya människor och deras sätt att arbeta, och inom styrelsen får man god övning i att samarbeta med andra människor. Som medmänniska blir man aldrig fullärd, för vi är alla olika, och alla har vi något att bidra med. Det gäller att upptäcka och försöka locka fram de goda sidorna samt komma ihåg att ingen är perfekt. Att lyssna på andra är en konst man inte får glömma bort.

Verksamheten inom FSS är välstrukturerad med många fina planer för verksamheten och dess framtid, och min förhoppning är att vi inom FSS ska kunna gå vidare med fokus på varje enskild medlem med ledstjärnor såsom omtanke om varandra, värme, medmänsklighet, tolerans och respekt. Må de genomsyra vår verksamhet, vilket säkert varit fallet, men må de lysa ännu klarare! Vi kan ta lärdom av normmännen och deras reaktion efter den 22 juli detta år; de förbannade inte mörkret utan tände ljus i mörkret och betonade mera värme, mera kärlek. Må vi inom FSS kunna tända flera omtankens varma ljus att lysa för varandra, oberoende om vi sitter i styrelsen eller inte!

■ SAMS verksamhetsledare Nina af Hällström arbetar för att funktionshindrade ska ha samma rättigheter som alla andra.

Styrka i att göra tillsammans

Den 14 september fyllde SAMS ett år. Verksamheten håller på att hitta sina former och ännu i år kommer man att dela ut 250 000 euro och ordna ett seminarium för den sociala sektorn i Svenskfinland.

– SAMS är en samarbetsorganisation och planen är att vi ska samarbeta på många fronter, bland annat inom intressebevakningen, säger SAMS verksamhetsledare Nina af Hällström.

Hon har tidigare arbetat med Finlands Svenska Handikappförbunds projekt Inclusive diversity, samt på undervisnings- och kulturministeriet och inom flera andra organisationer.

– Jag är intresserad av att arbeta inom tredje sektorn och det är också väldigt utmanande och intressant att starta verksamheten och försöka etablera den, säger af Hällström, som inledde sitt arbete på SAMS i våras.

SAMS har nu fyra medlemsförbund, men det är öppet för nya medlemmar att ansöka om medlemskap. I planerna för hur SAMS verksamhet ska utvecklas finns bland annat planen att de juridiska ombuden skulle flytta in under SAMS paraply, likaså stödpersonsverksamheten. Det finns också planer på att skapa ett nätverk av alla svenskspråkiga personer som har en funktionsnedsättning.

– Det finns personer med svenska som modersmål också i finska förbund. Det skulle vara viktigt att hitta dessa personer och se hur det är med deras intressebevakning och hur deras ärenden sköts, säger af Hällström.

SAMS uppgifter

En av SAMS uppgifter är intressebevakning gentemot myndigheter och lagstiftare, men också att informera om vad som är på gång inom t.ex. lagstiftning. Grunden för SAMS verksamhet är FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning.

– Vi arbetar för att den blir ratificerad och att dess anda följs i Finland eller åtminstone i Svenskfinland, säger af Hällström. En annan av SAMS uppgifter är att dela ut bidrag till de förbund som är medlemmar i SAMS och deras medlemsföreningar, samt även till andra aktörer inom social- och hälsovårdens område och i år kommer 250 000 euro att delas ut.

Denna höst, den 15-16 november kommer SAMS att samla den finlandssvenska sociala sektorn till seminarium i Tammerfors. Där kommer man bland annat att ta upp SAMS roll inom den sociala sektorn.

SAMS betydelse för FSS

För FSS som förbund betyder SAMS samarbete och många fördelar.

– Intressebevakningen är hela tiden aktuell, att se till handikappade personers intressen.

Af Hällström poängterar ändå att det faktiska kunnandet angående respektive funktionshinder finns på de olika förbunden. SAMS roll är då på en mer generell nivå och det handlar bland annat om att ta ställning till olika lagar.

– Den ultimata målsättningen är att ge mervärde åt den person som har en funktionsnedsättning. Fast vi inom SAMS inte

direkt arbetar med de här människorna, är målsättningen med det här arbetet att vi alla är födda lika värda och att alla har samma rättigheter. Det är liksom utgångspunkten och samtidigt är det också ett motiv till varför jag väldigt gärna jobbar med det här, säger af Hällström.

– Eftersom jag inte har bakgrund i någon av medlemsorganisationerna ser jag det som viktigt med samarbete. Då man träffas och fungerar tillsammans förebyggs konflikter. Dessutom lär man känna varandra och får mer styrka i t.ex. intressebevakningen. Då vi agerar tillsammans är vi fler och har styrka i det!

Hur tror då Nina af Hällström att det ser ut med SAMS om tio år?

– Jag hoppas att SAMS har mycket fler medlemmar, att vi är stora och starka och att vi kan påverka och göra livet lättare för människor med funktionsnedsättningar.

Text och foto: Mari Pennanen

Fakta: SAMS - Samarbetsförbundet kring funktionshinder

- Medlemmar är Förbundet Finlands Svenska Synskadade rf, Förbundet De Utvecklingsstördas Väl rf, Svenska hörsselförbundet rf och Psykosociala förbundet rf.
- Ordförande är Gustav Skuthälla och vice ordförande Gunilla Löfman.
- Läs mer: www.samsnet.fi

■ FSS punktskriftsansvariga Tessa Bamberg instruerar en av besökarna på punktskriftsdagen i Vasa.

Prova på punktskrift i Vasa

Totalt 24 personer deltog i punktskriftsdagen som FSS ordnade i samarbete med distriktsföreningen Vasa svenska synskadade i Vasa på Lyktan lördagen den 20 augusti. Här skriver distriktssekreterare Febe Mörk om evenemanget.

Det är inte helt lätt att konkurrera med både soligt och vackert väder och Juthbacka marknaden som ordnades samma helg.

Trots det så var den skara människor som samlades väldigt nöjda med dagen som startade kl.12. Serveringsbordet var dukat hela dagen och tre glada IB-studerande ungdomar skötte serveringen med bravur. Det fanns tre olika stationer som vi alla närvarande fick testa.

Själv började jag med Monica Anderssons station. Inte helt lätt det där med att placera ut mynt i rätt storleksordning, inte har jag tidigare tänkt på att man skall känna på mynten. Det gör ju förstås inte en seende som kan se om man tar i en 5 cent eller en 20 cent.

Tessa Bamberg höll i trådarna för punktskriftens underbara värld genom att vi fick känna oss fram till vilken bokstav det var frågan om.

IT-ansvarige på FSS, Sune Huldin demonstrerade hur man med dator lätt använder sig av punktskriftsalfabetet. Dessutom sjöng han tre fina sånger till eget gitarrackompanjement. Den allra vackraste av dem är ju Ann-Sofie Rosendahls sång "Se på annat sätt" som Sune Huldin skrivit musiken till.

Den lokala pressen infann sig också och de blev rejält överraskade över att de också fick prova på att känna på både mynt och tyger.

Dagen avslutades kl.16 och de som varit med hela dagen fick många tankar att fundera på när de gick hem, speciellt den

som inte tidigare hade stiftat bekantskap med varken punktskrift eller att vara helt blind.

Jag ställde följande frågor till IB-ungdomarna (som tidigare under våren hade varit och bekantat sig med verksamheten på Lyktan och gärna kom tillbaks):

- 1) Vad var ditt första intryck av en synskadad människa?
- 2) Hur upplevde du ditt första besök här på Lyktan både i våras och nu idag?
- 3) Vad har du för tankar när det gäller synhandikapp?

Rasmus Bonn:

- 1) Jag var oerhört imponerad av att alla verkade så lugna, trots sitt handikapp.
- 2) Jag tyckte det var intressant att prova på de olika stationerna och att gå med vita käppen. Det kändes ganska lätt att gå med den, trots att det fanns hinder ivägen.
- 3) Visste inte att det fanns så många olika synskador. Har fått en annan uppfattning om hur man skall bete sig mot synskadade efter att jag fått lite mera information. Och jag kommer gärna hit igen och hjälper till med det jag kan.

Samu Ratu:

- 1) Alla var så öppna över deras handikapp, ingen försökte smussa bort det på något sätt, det var en del av deras vardag, vilket imponerade på mig.
- 2) Överraskad att det finns så många olika synskador, häftigt att prova på simuleringsglasögonen.
- 3) Det har fått mig att tänka lite annorlunda, sen tycker jag att det är jättebra att det finns en plats som Lyktan!

Teija Haikola:

- 1) Jag tyckte det var jätteintressant och trodde inte att synskadade personer skulle klara av så mycket själva.
- 2) Det väckte mig att det finns folk som ser så olika. Visste inte att det finns så många olika synskador.
- 3) Att vara mera uppmärksam när man är ute på stan, och speciellt när man ser en mänska som går med den vita käppen.

Ordförande i Vasaföreningen, Patrik Paulin, tyckte att det hade varit en givande och bra dag, men tyckte också att det kunde ha varit mera folk. Det var bra med olika stationer, för på så sätt kunde folk hela tiden delta i någonting.

En av Vasaföreningens punktskriftslärare Börje Kukkonen tyckte också att det var viktigt att vi försöker få ut budskapet om punktskrift och ser med glädje fram emot att få dra en kurs i punktskrift den här hösten i samarbete med Vasa Arbis.

Kursen riktar sig till seende personer, som eventuellt har någon släkting som är synskadad, eller annars bara vill lära sig grunderna. Kursen hålls på Lyktan med start på måndag 3.10 och fram till 24.10. Anmälan till den kursen görs till Vasa Arbis.

Monica Andersson, en av ledarna för dagen, tyckte att konceptet för dagen var jättebra och tyckte att platsen var perfekt för tillfället. En fortsättning borde absolut inprickas någon gång i framtiden, men om man väljer Vasa så bör det väljas en annan tidpunkt än augusti!

Text och foto: Febe Mörk

■ FSS punktskriftsarbetsgrupps ordförande Monica Andersson (till vänster) var nöjd med dagen.

Nordiska punktskriftsärenden dryftades

En grupp sakkunniga från olika delar av Norden samlades i Helsingfors i mitten av september för att diskutera gemensamma och aktuella punktskriftsärenden. De senaste forskningsresultaten, utbildningsärenden och konkurrensen med audioformatet var ämnen som dryftades.

Programmet under seminariedagen inleddes med ett anförande av Riku Virtanen, känd från många olika handikappsammanhang. Han berättade bland annat om hur han själv lärde sig punktskrift som person med syn- och hörselskada.

På frågan om vad som motiverade honom att lära sig punktskrift svarade Riku så här: - Det var två saker. Det ena var att punktskrift var ett sätt att läsa på dator med hjälp av punktskriftsdisplay. Det andra var att jag ville läsa godnattsagor för min syster. Fram till dess hade jag inte kunnat läsa en enda saga för henne.

Några synpunkter som väckte diskussion bland deltagarna var vilken beredskap personer med synnedbjudning idag har att lära sig punktskrift. Riku Virtanen menade att majoriteten av de synskadade idag är äldre personer som kanske aldrig lär sig punktskrift, medan andra hävdade att

man kan lära sig det funktionella med punktskriften och därmed kunna använda den till exempelvis att märka olika saker i vardagen.

De senaste forskningsresultaten kring en studie som gjorts i Norge presenterades av Astrid Vik. I studien dokumenterades punktskriftskunskaperna hos en liten grupp synskadade elever och av studien framkom att en del elever anser punktskriften vara svårhanterlig och opraktisk eftersom deras läshastighet var långsam.

Utöver dessa diskussioner presenterades även olika produktionsmodeller för punktskriftsproduktion i större skala. De program som används av många idag håller på avvecklas och saknar kompatibilitet med de uppdaterade operativsystemen, en problemställning som även FSS dryftar för närvarande.

Text: Sofia Stenlund

■ Karin Hannus cyklar ofta till jobbet och är därför van cyklist. Hon deltog i FSS tandemläger tillsammans med sin syster Paulina.

Samspelta ekipage på tandemläger

Sju glada ekipage stod beredda vid tandemcyklarna när det var dags för FSS tandemläger den 14-19 augusti. Dessa fjorton personer fick bekanta sig närmare med omgivningarna i de norra delarna av Österbotten, bland annat Nykarleby, Nedervetil, Karleby, Larsmo och Pedersöre. Ett av de ekipage som var med på dessa regniga, soliga och sportiga motionsdagar var FSS medlem Paulina Hannus med systemen Karin som pilot.

Paulina har tidigare varit med på tandemläger i Salo och Västnyland år 2009, och även Karin har varit med förr, då som pilot under lägret i Ålands skärgård år 2007. Någondera av dem har alltid haft förhinder att delta, annars hade de nog varit med tillsammans redan tidigare.

- Vi har en egen tandemcykel därhemma

som vi brukar cykla med, berättar Paulina och Karin. Men på lägret cyklade vi med förbundets cykel som var lite lättare och nyare.

Trampa i samma takt

Paulina och Karin bodde tidigare en bit utanför Borgå centrum, och de berättar att

det då var lättare för dem att ta sig ut för att cykla omkring på vägarna. När de nu är bosatta mer centralt finns det till exempel fler trafikljus som gör att man oftare måste stiga på och av cykeln.

- Det finns inte heller så många cykelvägar, men jag har en motionscykel hemma som jag har tränat på, berättar Paulina. Som ekipage måste man vara ganska samspelta och trampa i ungefär samma takt. Är man så många par som cyklar tillsammans som på FSS tandemläger är det oundvikligt att vissa är snabbare än andra. Därför höll man frekventa pauser där man väntade in varandra för att tillsammans pausa med mat och dryck. En följebil med packning och traktering bestående av saft, kaffe, smörgås och frukt såg till att deltagarna hölls pigga och mätta efter stadig frukost på övernattningsplatserna.

Vänta ut regnet

Övernattningarna skedde på olika platser varje kväll, på campingplatser, hotell och i stugor. Standarden varierade ganska mycket, vissa ställen var enklare medan andra hade fina badrum med hög standard. Bland höjdpunkterna berättar Paulina om Seljes Camping, där man hade stora stugor för 2-6 personer, dusch, wc och kök inomhus samt måltider med stora portioner.

Paulina och Karin Hannus hade förberett sig genom att skriva ner allt de ville ha med sig på en lista, och sedan packa ner allt. I väskorna fanns bland annat mjuka sportkläder, regnkläder, cykelhjälm, shorts, simdräkt, bra skor och vattenflaska som följde med i följe bilen. Och regnkläderna fick deltagarna också nytta för.

- På torsdagen regnade det hela dagen! Vi försökte vänta ut regnet, men det var bara att fara iväg.

Man började cykla kring niotiden varje morgon.

- I början hade jag nog en del träningsvärk, berättar Paulina. Första dan var man förväntansfull, men nog kändes ansträngningen i baken och låren efter första passet. Man kände sig lite styv och svettig.

Motion och frisk luft

En stor del av rutten bestod av cykelvägar, och nog hade man en fördel av att Österbotten är bekant som ett erkänt platt område utan större höjdskillnader. Paulina förklarar att backarna inte var så branta vilket gjorde det lättare för alla att hänga med i samma takt. Den sista kvällen hade man grillkväll och fick möjlighet att prata och dela erfarenheter och historier. Paulina har nog besökt andra delar av Österbotten tidigare, men de flesta ställena var nya för henne. Att sova på olika ställen varje natt kändes lite främmande.

- Kanske kunde man fundera på att ordna det så att man bor på ett ställe och sedan cyklar olika rutter, funderar Paulina. Men på varje ställe fick vi ett jättefint bemötande, också av chauffören som inte tidigare jobbat med synskadade på sådant sätt.

Tandemlägret blev syskonens enda längre resa under sommaren, och trots att vädret inte alltid visade sig från sin allra bästa sida är systrarna nöjda med mycket motion och frisk luft.

- Tandemläger passar alla, bara man orkar!

Text: Sofia Stenlund

Foto: Karl Ehnvall

Samordning och stöd - för små barn med synnedläggning

Hur många barn under fem år med synnedläggning finns det i Svenskfinland? Var finns de och vilken typ av stöd behöver de och deras familjer? Dessa frågor är det meningen att projektet Gnistan ska svara på, ett samprojekt mellan Svenska Skolan för synskadade (SSS) och FSS.

Projektet Gnistan har sitt ursprung i ett uttalat behov av att kartlägga var och hur många synskadade barn under fem år det finns i Svenskfinland.

Initiativet kom ursprungligen från några

medlemmar i skolans direktion, och för att förverkliga detta bildades projektet som tog sina första steg i februari 2011. Margot Åberg, lärare på SSS, arbetar idag tio timmar i veckan med projektet.

Snäv målgrupp

Underlaget är starkt begränsat, vilket ger projektet flera utmaningar. Att inom befolkningsgruppen finlandssvenskar lyckas lokalisera och framför allt se till att hjälp och stöd når dem som behöver det är ingen lätt uppgift.

- På Svenska Skolan för synskadade undervisas det här läsåret fyra elever, berättar Margot. Utöver detta har vi ett 70-tal elever där vår handledning köps av andra platser. Här finns en stor sakkänedom på ett mycket brett plan som kunde tas tillvara.

Många elever med synnedsättning fullföljer grundskolan som integrerad elev i en vanlig skolklass, ofta med en assistent. Dessa elever får sedan stöd och handledning av SSS i de sammanhang de behöver.

Initial kartläggning

Projektet är fondbaserat och för närvarande arbetar utöver Margot även SSS lärare Maja Renvall-Höglund med projektet på timbasis, den sistnämnda med Österbotten som arbetsfält. Som stöd för det praktiska arbetet finns även projektets styrgrupp som utöver dem består av FSS rehabiliteringsrådgivare Frank Fellman, Ann-Katrin Tylli från skolans elevhem samt Kristina Ifström.

Det första arbetsskedet har bestått i att kartlägga. Kontakt har skapats till olika instanser som till exempel olika handikapporganisationer, kommuner, socialservice, församlingar och läroinrättningar. Dessa enheter har naturligtvis inte kunnat namnge de personer som kunde

tillhöra projektets målgrupp, men man har kunnat vidarebefordra projektets kontaktuppgifter så att personerna ska kunna ta kontakt senare.

Någon stor tillströmning är inte att vänta, här är det de enskilda barnen och deras närstående som är viktiga, alla räknas. De barn som man hittills kommit i kontakt med har inte enbart en synnedsättning utan andra diagnoser, vilket beror på flera saker men kanske främst större beredskap inom sjukvården.

Beredskap att se individen

- Problematiken i detta sammanhang är att det inte finns enbart synskadade barn i speciellt stor utsträckning - och vackert så, definierar Margot.

Målsättningen med det treåriga projektet är att kunna skapa någon enhet eller en naturlig kontakt som i framtiden kan fungera som ett stöd för dessa barn och deras familjer.

- Vi vill att det ska finnas ett fungerande kamratstöd, att familjer ska kunna träffa varandra, och en person man kan vända sig till som sedan kan ge råd och stöd och en första handledning på finlandssvenskt håll.

Exakt hur detta ska se ut i praktiken är ännu oklart, och projektet framskrider med ett år i taget enligt de projektrelaterade resultat som framkommer. En av projektets styrkor är att se individuella behov och skapa lösningar som fungerar för mindre grupper.

- Varje förälder vi möter är viktig.

Text: Sofia Stenlund

Foto: Svenska Skolan för synskadade

Om flygfältsassistans

Flygplatserna tog över ansvaret för assistanstjänsten för handikappade och rörelsehindrade passagerare på flygplatsområdet från och med den 26.7 2008. Tidigare var det flygbolagen som stod för motsvarande service. Den 18 augusti i år arrangerades ett seminarium med målsättningen att dryfta de tankar olika handikappgrupper har med tre års erfarenhet av denna. Både positiva erfarenheter och dåliga dagar lyftes fram.

Tjänsten går i praktiken till så att avresande passagerare anmäler sig vid incheckningen eller på flygplatsens anropsplats, som är utmärkt med den internationella invalidsymbolen. En utbildad assistent kommer till platsen och hjälper passageraren som ska avresa eller ta ett anslutningsflyg vid incheckningen, säkerhetskontrollen och i portområdet ända fram tills personen har satt sig i planet.

Ett femtiotal personer med representanter från olika handikapporganisationer, flygbolag, trafiksäkerhetsverket och Finavia presenterade sina åsikter under det diskussionstillfälle som ordnats av Finlands Handikappforum. Som moderator fungerade Merja Heikkonen.

Trafiksäkerhetsverket inledde sin presen-

tation med ett konkret råd i ärenden som rör problem i flygtrafiksammanhang: ta kontakt med flygbolaget! Trafiksäkerhetsverket är den enda tillsynsmyndighet som mottar respons angående personer med funktionsnedsättning efter att de dryftats med flygbolagen.

- Men mycket få ärenden når oss, menade Soili Seppinen från trafiksäkerhetsverket TraFi. Tyder det på att allt är bra eller att det finns ett avbrott i informationskedjan? Eller sköts ärendena tillsammans med flygbolaget?

Många grupper av personer med funktionsnedsättning har haft problem med begränsningen av antalet personer med funktionsnedsättning på samma avgång, vilket har lett till förvirring vid arrange-

mang och evenemang när många personer från samma organisation ska resa tillsammans. Detta problem är enligt representanter på plats bundet till flygbolagens egna restriktioner.

Även representanter från olika organisationer för personer med funktionsnedsättning fick säga sitt under seminariet. Bland andra muskelhandikappförbundet, Finlands Dövas förbund, Steg för steg och Synskadades Centralförbund hade med-

lemmar på plats som berättade om sina egna erfarenheter.

- Det finns anropsplatser på Helsingfors-Vanda flygfält, men få vet var de är, berättade Tuomo Burman som representerade Synskadades Centralförbund.

Han förklarade vidare att många situationer präglas av en osäkerhetskänsla, till exempel när gaten byts ut och informationen enbart distribueras visuellt på en skärm.

Text: Sofia Stenlund

Foto: finavia.fi

Fakta: Anropsplatser för personer med funktionsnedsättning

- På Helsingfors-Vanda flygfält finns fem anropsplatser.
- Det är fråga om en cirka 2,5 meter hög stolpe utmärkt med det internationella handikappmärket.
- Anropsplatserna finns nära invaparkeringsplatserna samt framför terminalerna, bland annat tio meter från ytterdörren till huvudingången.
- Bland annat på flygplatsernas egna webbsidor finns kartor över anropsplatserna.
- Via anropsplatserna får man telefonkontakt till assistanstjänsten inom 5-10 minuter.
- Under de mest livliga tidpunkterna (juli månad) har Helsingfors-Vanda flygplats 300 assistanstjänsttillfällen per dag.

Kåseriet | Britten Nylund

Mina smultronställen

*"Håller i handen
hela sommarens sötma
ett strå med smultron."*

När vi tänker på ordet sommar kommer olika bilder, dofter, smaker, ljud och känslor för oss. Det finns så mycket som är förknippat med sommaren. För någon är det solens värme, för en annan havets svalka. Fågelsång och lösglass kan för andra locka fram sommarminnen.

I Idas sommarvisa, som för många har blivit sommarsången nummer ett, sjunger vi: ... "och smultron det gör jag åt barna för det tycker jag dom ska få"...

Ett grässtrå med smultron är sommar för både syn, smak och lukt. Linné gav smultronen det latinska namnet *Fragaria Vesca* som betyder välluktande och njutbar. Smultron är både väldoftande och välsmakande. Dessutom innehåller de många nyttigheter bland annat antioxidanter som stärker immunförsvaret. Smultron är av många förknippade med barndomens somrar. Kravfria sommardagar med lek, simning, strövtåg i naturen. Och så smultron som plockades och

trädde på grässtrån. Kunde avnjutas som sådana eller tillsammans med glass. En gräddtårta med smultron serverad med kaffe – ack så ljuvligt. Kanske mera i vuxensmak!

Inte underligt att smultronen har gett upphov till positiva ord och uttryck som till exempel smultronställe. Smultronställe är inte en plats där det växer smultron utan en plats som man tycker om, där man mår bra, kan koppla av och dit man gärna återvänder.

Jag har många smultronställen. En plats dit jag gärna kommer är en liten skogssjö som heter Brännvattnet. Man har rustat upp området med EU-pengar. Byggt en stor brygga, spång runt sjön, grillplats och utedass. Sjön blev populär när ett fiskelag planterade ut foreller. Fiskare från när och fjärran sökte sig till sjön.

Nu har tydligen pengarna tagit slut och inga fiskar är utplanterade. Det betyder att inga fiskare heller kommer till sjön. Och det gillar jag! Nu får jag ha sjön för mig själv. Får ligga på bryggan och filosofera, dricka det medhavda kaffet, lyssna till fågelsången och bara njuta. I denna stillhet och närhet till naturen kopplar jag av och får energi och nya idéer. Ett riktigt smultronställe.

Smultronställen kan vara nära också. Man behöver inte alltid åka iväg för att hitta dem. Ett sådant favoritställe är terrassen på landet. En stor, härlig terrass med ett äppelträd som skuggar för den starkaste solen. Det jag njuter mest av här är all den goda maten och dryckerna. Sköna

måltider ackompanjerade av fågelsång. Inte illa. Det som gör att det är ett speciellt sommarparadis å matens vägnar är grillen. Grillat kött, rökt fisk... oj det får det att vattnas i munnen.

Här har jag också njutit av ett alldeles speciellt vin. Hälge-vinet! Historien om Hälge-vinet måste jag bara få berätta. Den är unik! För de icke insatta så är älgen Hälge en seriefigur. Skapad av Lars Mortimer. I sommar har älgen Hälge fått ett eget vin uppkallat efter sig. Hälge Côtes du Rhône som passar till vilt. Självt tycker Hälge att vinet med fördel kan drickas utan vilt! Det skulle vara småvilt i så fall då!

Vi var på en elva dagars resa i Sverige med husbilen. En dag sökte vi ett matställe i den lilla staden Lindesberg. Alltid svårt att hitta matställen i en ny stad. Efter mycket cirklande och letande hittade vi en pizzeria och beslöt att vi äter där. När jag skulle stiga ur bilen fick jag ett sms från min dotter i Finland. Hon skrev att det ska komma ut ett Hälge-vin och vi kunde kolla om det fanns när vi nu var i Sverige.

Tilläggas bör att min kavaljer är mycket förtjust i Hälgserien. Tvärs över gatan där vi åt lunch fanns Systembolaget. Jag gick in och frågade efter vinet. Expediten frågade om jag hade beställt det. Nej, jag var bara på genomresa och skulle stanna ca en timme i stan. Då fanns det inte att få. Det skulle komma ut i Systembolagets sortiment den 22.6 och nu var det den 16.6. Dessutom måste man beställa vinet. Jaha, så var det med den saken – trodde jag.

En annan försäljare hade hört hela konversationen och kom efter mig när jag var på väg ut. Det visade sig att det var chefen för butiken. Hon bad mig komma med till lagret. Där hade hon EN flaska Hälge vin från en smakprovsförsändelse. Den sålde hon i lagret åt mig. Gissa om det är en värdefull flaska? Hur smakade vinet då? Nå helt ok. Det avnjöts till vildsvinstek på terrassen, mitt närmaste smultronställe.

För mig behöver inte ett smultronställe vara en fysisk plats. Det kan vara en händelse eller upplevelse. Något som hör sommaren till är umgänget med släkt och vänner. Denna form av sommarnöje nådde sin kulmen i en släkträff på min farmor och farfars gård. Bägge är döda sen länge men en kusin till mig har gården som sommarstuga. Detta ställe är min barndoms verkliga smultronställe. Det är förknippat med sommar då solen alltid sken. För visst var det så i barndomens somrar?

Många lekkamrater – byns barn och de många kusinerna. Lekstuga, klätterträd, gömställen i de många uthusen, frukt, bär och grönsaker i landen, den farliga bäcken

där näcken bodde och framför allt farmors trygga närvaro och underfundiga humor. Hon hörde ju till Solskensfolket (Neder-
vetilbo).

Den informella släkträffen som var min idé samlade ett 70-tal släktingar från när och fjärran till picnic och plättkalas i farmor och farfars trädgård. Att träffa avlägsna släktingar som man sett senast som barn eller bara hört talas om var givande. Det som var speciellt för den här träffen var att många unga/tonåringar ur släkten var på plats fast föräldrarna inte hade möjlighet att närvara. Alla var glada och tacksamma efter träffen och önskade en snar uppföljning. Så kunde både platsen och händelsen bli ett smultronställe.

Vilka är dina smultronställen?

När man får njuta av sina smultronställen styrks man både till kropp och själ. Då får man nya krafter.

Jag hoppas att du också har hittat och besökt dina smultronställen under sommaren. Ställen där du har trivts och kunnat koppla av. Där du har kunnat fylla ditt förråd av kraft, glädje, och lycka. För vi behöver alla det när hösten och vintern kommer. Krafter och inspiration att igen ta itu med arbetet för och ibland synskadade. Glädje att dela med oss.

Vill avsluta med ett visdomsord:
"Lyckan är inte en station man kommer till utan ett sätt att färdas."

Britten Nylund

Seminarieinbjudan:

“Framtidens handikappservice och individuellt stöd”

Personlig assistans och aktuella handikappolitiska frågeställningar i Svenskfinland.

Tid: Onsdag 9.11.2011 i Helsingfors

Plats: Kommunernas hus, Andra linjen 14, 00530 Helsingfors

Målet med seminariet är att informera och föra diskussion kring aktuella handikappolitiska frågeställningar, dels kring personlig assistans och dels kring andra viktiga teman inom intressebevakningen. För tredje året i rad koncentreras frågeställningarna och anföranden till rådande förhållanden i Svenskfinland och specifika utmaningar inom den svenskspråkiga handikappsektorn.

Målgrupp: du som är anställd, förtroendevald eller verkar inom social och hälsovården, personer som själva använder sig av eller är i behov av personlig assistans samt deras närstående, medlemmar och anställda inom handikapporganisationer.

Kostnader: medlemmar i handikapporganisationer och studerande **30 €**, övriga **70 €**, personliga assistenter gratis, lunch och kaffe ingår i avgiften. Anmäl dig senast onsdag 19.10.2011 via kommunförbundets webbsida: www.kommunerna.net eller till FSS, Sofia Stenlund: sofia.stenlund@fss.fi, 09-6962 3017

Arrangörer: Assistentti.info, Det riksomfattande handikapprådet VANE, Invalidförbundet, Finlands Kommunförbund, Finlands Svenska Handikappförbund, Förbundet De Utvecklingsstördas Väl, Finlands svenska socialförbund, Finlands Svenska Autism- och Aspergerförening, Förbundet Finlands Svenska Synskadade, Juridiskt ombud i Svenskfinland, SAMS–Samarbetsförbundet kring funktionshinder.
Välkomna!

På det preliminära programmet finns bland annat:

- Omstrukturering av social- och hälsovården, Kristina Wikberg, direktör, Finlands Kommunförbund
- Kaste 2, Viveca Arrhenius, socialråd, Social- och hälsovårdsministeriet
- Parallella föreläsningar och diskussion: Konkurrensutsättning och verkställighetsmodeller för personlig assistans, samt diskussion och frågor.

Aktuellt

Det behövs fler som gör taktila bilderböcker

Taktila böcker är färggranna bilderböcker med bilder av olika material som läses med känseln. I Celia-bibliotekets samlingar finns cirka 750 taktila böcker, men fler skulle behövas eftersom böckerna är mycket populära. De lånas ut nästan 4 000 gånger per år.

Största delen av de taktila böckerna är arbetskrävande unika exemplar av tyg, som Celia får som donation och lärdomsprov. Vem som helst kan göra och ge taktila böcker till Celia.

Celia-biblioteket har gett ut en ny guide för tillverkare av taktila böcker. I denna guide finns praktisk information om vad som måste beaktas när man gör taktila böcker. Den tryckta guiden kan beställas via Celias webbplats, där guiden även kan laddas ned i pdf-version.

Tillverkning av taktila böcker lämpar sig väl exempelvis som tema för slutarbete för studerande vid handarbetsinstitut eller i programmet för handarbetsklubbar. En liten materialsättning betalas för böcker som tas emot i bibliotekets samlingar.

Den som framställer lättlästa taktilböcker kan ansöka om statsstöd för lättläst litteratur. Stödet kan beviljas två gånger per år, på hösten och på våren. För att kunna beviljas stöd ska Celia-biblioteket

ha godkänt planerna för taktilboken. För att få statsstöd nästa vår ska sökanden presentera sin bokplan till Celia senast 10.3.2012.

Som hjälp att tolka den omgivande världen

Taktila böcker passar synskadade och handikappade barn och unga från två år och uppåt. De lämpar sig även för utvecklingsstörda och multihandikappade vuxna.

Med hjälp av en taktil bok lär man sig att tolka och gestalta den omgivande världen. Användningen av olika slags material - tyger, läder, trä, stenar, plast och föremål - erinrar vid beröring om äkta föremål och företeelser. De klara färgerna är till glädje och stöd för personer med svag syn eller utvecklingsstörning.

Böcker om olika ämnen

Taktila böcker kan göras om många olika ämnen: I Celia-bibliotekets samlingar finns välbekanta sagor, spännande äventyrsberättelser och böcker om vardagliga fenomen. I böckerna behandlas också frågor som blir föremål för begrundan i det mänskliga livet, från sexualitet till födelse och död.

Källa: Celia

Ny kampanj i uttagsautomaterna

Plan International har inlett ett biståndsprojekt omfattande närmare 12 miljoner dollar i Kenya, Etiopien och Sydsudan. I Finland kan man hjälpa barn i Östafrika genom att donera en euro via den förnyade Otto-automaten.

Reformen i kontantuttagsautomaterna består i att automaterna nu har en särskild knapp för alternativet "uttag och bidrag"

bakom en tidigare icke använd tryckknapp, på motsatta sidan av "Uttag"-alternativet. Då alternativen för vanligt uttag är exakt samma som förut, kan man göra uttag utan bidrag med gammal rutin.

Med det nya sättet att donera via Otto-automaterna kan man inte ge bidrag av misstag. Därför kan man inte heller reklamera för att få tillbaka bidragseuron.

Källa: plan.fi

Vita käppens dag 15.10

Den vita käppens dag uppmärksammas årligen, i år den 15 oktober. Förbundets distriktsföreningar arrangerar olika sorters evenemang. Den vita käppens historia i korthet: James Biggs, engelsk fotograf, blev blind efter en olycka 1921. Då han kände sig osäker med den trafikintensitet som rådde i närheten av hans hem målade han sin promenadkäpp vit för att den skulle synas bättre.

I början av 1930-talet började vita käppar tillverkas för blinda, bland annat i USA och Frankrike.

1964 beslutade kongressen i USA att presidenten varje år ska proklamera den 15 oktober som en internationell säkerhetsdag för den vita käppen. Världsblindun-

ionen, WBU, en internationell förening för synskadade, gjorde detsamma 1970.

Den vita käppen, synskadades egen symbol i världen, är ett av de äldsta och främsta hjälpmedlen för synskadade. Han eller hon kan med käppen orientera sig i olika miljöer. Det kan handla om att till exempel hitta stolpen vid ett övergångsställe eller att ta reda på var en trappa börjar och slutar. Tekniken att använda käppen har den synskadade personen lärt sig, för det mesta hos landstingets syncentral.

Den vita käppen är också ett varningsmärke för trafikanter, till exempel bilister och cyklister, som kan se att personen är synskadad, och ta hänsyn till detta.

“Hans ledarskap präglades av lyhördhet för medarbetare och medlemmar”

In memoriam: Bjarne Sandberg

Bjarne Sandberg, mångårig ordförande för Föreningen Svenska synskadade i Västnyland, avled den 5 augusti. Han var född den 19 maj 1944 och var 67 år när han dukade under för sin svåra diabetes. Bjarne Sandberg föddes i Västanfjärd men flyttade redan som 11-åring till Hangö. Hans yrke var chaufför. Han körde långträdare, först för Victor Ek och senare för Koneisto, men hans försämrade syn tvingade honom att söka sjukpension som bara 32-åring. Småningom förlorade han synen helt och hållet.

Men typiskt för Bjarne var att han inte lät sig nedslås av motgången. För honom

öppnade sig nu ett nytt arbetsfält som sakförare för synskadade och deras möjligheter att klara sig i samhället. Redan 1977 kom han med i ledningen för den västnyländska kretsen av Förbundet Finlands svenska synskadade FSS, följande år blev han vice ordförande och från 1996 axlade han ordförandeansvaret i Svenska synskadade i Västnyland som år 1990 hade ombildats till en förening. Föreningen blev för honom en hjärteangelägenhet. Hans ledarskap präglades av lyhördhet för medarbetare och medlemmar, hans förmåga att skapa en positiv stämning på möten och andra tillställningar har vitsordats högt. Han var otröttlig i

arbetet att informera om livet som synhandikappad för att öka förståelsen för denna grupps specialproblem och -behov. Han såg föreningen inte bara som en viktig social kontaktlänk mellan synskadade i Västnyland utan också som en intresseorganisation med uppgift att påverka beslutsfattare.

Vid lokalföreningens 30-årsjubileum år 2005 tilldelades han förbundets förtjänstecken i silver. Han hade suttit i FSS styrelse i sju år, från 1993 till 2000.

Tekniskt begåvad och intresserad som Bjarne var lärde han sig snabbt att utnyttja dator och e-post och andra hjälpmedel som underlättar livet för en icke seende. På senare tid inskränkte diabetesen också hans fysiska rörlighet och gjorde honom rullstolsberoende, men trots sina många handikapp deltog han i juni tillsammans med andra medlemmar i föreningen i förbundets friidrottstävlingar och boccia-turnering i Mariehamn. Och ännu i juli var han med på föreningens sommarresa runt Lojo sjö.

Bjarnes starka stöd var hustrun Gungärd, som med skäl kan kallas hans livsuppehållare. Hon har varit hans seende ögon, hon engagerade sig i föreningsarbetet tillsammans med honom, hon var hans ständigt stöttande närvårdare och hon blev den sista tiden hans dialysskötare. Med hennes hjälp kunde Bjarne fortsätta att leva ett aktivt liv, på fritidsstället i Västanfjärd kunde han t.o.m. köra motorbåt med henne som vägledare. Sitt brinnande intresse för bilar och motorer kunde han uppehålla tack vare hustruns högläsning av tidningsartiklar om nya modeller.

Bjarnes andra livlina till ett aktivt liv var hans ledarhundar. Det var en stor sorg i familjen när hans trofasta Alba, som tjänat honom under många år, gick bort i somras. Då hade den redan fått vänja sig vid att husse inte längre kunde komma ut på de dagliga promenaderna.

Bjarne Sandberg sörjs närmast av sin hustru och sin dotter med familj. Jordfästningen skedde i Hangö den 26 augusti.

Olle Spring

Aktuellt i distriktet

Ålands Synskadade r.f.

Nu har föreningen haft sitt första styrelsemöte och äntligen har aktiviteterna börjat igen. Vi började hösten med en trevlig kräftskiva med "Vivas Kör" som underhållning och alla fick vara med och sjunga. Till sist bjöd styrelsemedlemmen Bern Löfman på solosång vilket vart uppskattande. Simtillfället på Folkhälsans Allaktivitetshus, alla fredagar kl. 13-14. har redat startat inför vintern, och det finns plats kvar. Hör av er för mer information.

Höstmöte

Lördagen den 29 oktober kl. 12.00 ordnas årets höstmöte på Ankaret. Som vanligt hålls stadgeenliga ärenden och kaffe med dopp. Mer information kommer senare.

Aktiviteter

Höstens första Månadsträff på Ankaret ordnas den 12 september kl. 18.00. Det blir informationskväll och kaffe med dopp. Alla mycket välkomna!

Bingo ordnas den 20 september kl. 18.00. Temat är hemligt, så kom med du också. Vita Käppens Dag, 15 oktober är en lördag och är därför flyttad till den 14 oktober. Mer information kommer senare.

Handikapphjälpmedel och Datastöd
Har du frågor angående hjälpmedel för synskadade? Ring ögonpolikliniken telefon 535339 och tala med ögonterapeuten Nina Jansson.

Behöver du hjälp med din dator, eller krånglar talprogrammet i din mobiltelefon? Ring Sanna Söderlund tel. 04573135111 eller Johan Jansson tel. 0405591290.

Organisationssekretare Erika Jansson

Svenska Synskadade i Östnyland r.f.

Svenska Synskadade i Östnyland r.f: s oktober månadsträff är lördagen den 22.10 kl 13.00. Irmeli Holstein från Celia kommer på besök och berättar b.l.a. om Celias bibliotek. Alla är välkomna med!

Svenska Synskadade i Västnyland r.f.

Efter den varma sommaren inleder vi verksamheten igen!

Boccia-spelningen sker som tidigare i Seminarieskolans gymnastiksal i Ekenäs fredagar kl. 14-16.00 med start v.37 fre. den 16.9-11 kl. 14.00

Läsecirkeln möts en gång per månad, onsdag kl. 13.30 i Lyan. Starten sker ons. v. 38 den 21 sept-11 kl 13.30. Därefter v. 43 den. 26.10-11 och v. 47 den 23.11-11. Herrklubben sammankommer en gång per månad i Lyan under hösten: Vecka 38

den 21.9-11 kl. 16.00. Undantagsvis en onsdag! Därefter v. 43 to. 27.10-11 och v. 47 den 24.11-11.

Ungdomsverksamheten sammankommer två gånger per månad till bl.a. bowling.

Månadsträffen i oktober infaller lö. den 8 okt.-11 kl 13.00 i Lyan Efter kaffet får vi lyssna till Stig Nyström från Karis.

Under **Vita käppens dag** håller vi ÖPPET HUS i Lyan fredagen den 14 okt.-11 kl. 10-13.00

med utställning och rådgivning av optiska hjälpmedel av reh.rådgivare Britta Nyberg samt utställning och rådgivning av elektroniska hjälpmedel av Barbro Nyqvist från Näköpiste Polar Print Oy. Kaffeservering. Programplaneringen fortsätter.

Teaterbesök till föreställningen 'Aurora Karamsin' på Alexandersteatern lö. den 22 okt.-11 kl. 14.00. Busstransport. Anmälningar till Birgitta Nordström tfn 019 231 118 el.

044-336 8060. Biljettens pris är 30 euro för medlemmar.

Hjärtligt välkommen med i vår verksamhet!

Styrelsen.

Vasa Svenska Synskadade r.f.

- Styrelsen planerar att skaffa vindtäta utedräkter. På baksidan skulle föreningens text tryckas. Dräkten är av HALTI-GASTI modell, vilken är vatten- och vindtät. Färgen är blå jacka och svarta byxor eller en helsvart dräkt. Närmare uppgifter om pris fås av Febe på kansliet, tfn 045-321 3320, må-to kl.9-11.

- På onsdagar, jämna veckor (tex 5.10) ordnas stolgymnastik kl. 13 med Britten Nylund som ledare.

- Boccia ordnas varannan onsdag kl.18.30-19.30 på Sandvikens skola, från och med 14.9 (kontaktperson är Kaj-Ole Lindegård, tfn 040-831 4197)

- På onsdagar ojämna veckor (tex 28.9) MIMOSEL-TRIVSELCAFÉ kl. 13 med Pia Nabb och Maj-Britt Aspö som ledare. Vi umgås, samtalar och dricker kaffe tillsammans! Välkomna alla som vill uppleva ett par trevliga timmar på Lyktan!

- Renoveringen fortsätter på Lyktan! Vi ber om förståelse om det är en aning rörigt under den pågående renoveringen!

- Torsdag 13.10 kl.19 ser vi den avslutande triologin "Hemsång" på Wasa Teater. Boka biljetter via Febe på kansliet.

- **VITA KÄPPENS DAG-** Gemensam vandring på stan lördag 15.10 med start från Halpa-halli kl.13. Efter vandringen "fika" vi på Café Othello på Horvättssplanaden! Alla med!

- **Medlems- och anhörigträff på Lyktan tisdag 18.10 kl.13.**

- P.g.a renoveringen är ännu programmet för dagen öppet. Följ med i föreningsspalten och på medlemsbandet. Dessutom kommer det höstinfo i Torgplatsen i Vbl sö 25.9.

- Måndag 24.10 kl.14 har vi Qvinnoträff på

Eevan Kauppa, Kaptensgatan 18 i Brändö. Vi får prova kläder och får dricka kaffe tillsammans!

Anmäl om deltagande till Febe på kansliet. Väl mött alla kvinns!

Du hälsas hjärtligt välkommen till alla våra aktiviteter! Kolla även föreningspalten i både Vasabladet och Syd-Österbotten!

Har du frågor, kontakta distriktssekreterare Febe Mörk, tfn 06-317 0654 må-to kl.9-11, eller per e-post [vasasynskadade\(a\)netikka.fi](mailto:vasasynskadade(a)netikka.fi)

Norra Österbottens Svenska Synskadade r.f.

Mimosel i Karleby hålls tisdagen 11.10 kl 14 på Emeliehemmet.

Mimosel för herrar inleder sina träffar onsdagen 12.10 kl 14 på Fyren. Även nya deltagare är välkomna med, hälsar Bo-Erik Enell.

Mimoselgrupperna i Jakobstad träffas varannan onsdag på Fyren.

På Vita Käppens Dag, lördagen 15.10 samlas vi på Fyren kl 11 och promenerar i Jakobstads centrum med vita käppar. Efteråt dricker vi kaffe på verksamhetscentret.

Studiecirkeln i punktskrift startar måndagen 17.10 kl 10 på Fyren. Som ledare fungerar Klas Lindfors.

Nya elever hälsas välkomna!

Tisdagen 25.10 kl 13 har vi en dagträff på församlingscentret i Karleby. Vår nya rehabiliteringsrådgivare Ulla-Britt Ingman medverkar i programmet.

Välkomna!

hälsar NÖSS styrelse

Svenska synskadade i Mellersta Nyland r.f.

Höstens program på Hörnan:

Måndagsträffarna med varierande program fortsätter som vanligt kl 13 på Hörnan:

Den 3 oktober blir det besök och rundtur på Förbundet.

Den 10 oktober kommer Arcadas pojkar och drar ett motionspass med medlemmarna.

Den 17 oktober presenteras höstens böcker.

Den 25 oktober blir det minnesträning.

Den 31 oktober blir det allsång på Hörnan.

Kvällsprogram den 20 oktober:

Dags för Oktoberfest igen på Hörnan!

Anmäl dig till kansliet senast måndagen den 13 oktober.

Distriktssekreteraren Heidi Simonsen har slutat och riktar ett varmt tack till alla medlemmar för det vänliga bemötande hon fått under de två åren hon jobbat här på föreningen.

Hörnans tel: (09)-612 1779

må-ti 9.30-13.30

to 13.30-15.30

Adress: Parisgränden 2 A 3, 00550 Helsingfors

K18

Den nya åldersgränsen för penningspel är 18 år

Den nya åldersgränsen för penningspel är 18 år.
Personer under 18 år får inte spela ens i föräldrarnas sällskap
eller med deras tillstånd.

Låt oss tillsammans se till att alla känner till den nya åldersgränsen
och följer den. Penningspel är något för vuxna.

DEN GODA VILJANS SPEL

Möteskallelse

Förbundet Finlands Svenska Synskadade r.f. kallar medlemmarna till stadgeenligt höstmöte den 19-20 november 2011 på hotell Petäys i Hattula. Mötesförhandlingarna inleds på lördag kl. 13.00 och på lördag kväll blir det middag och program. På söndag får vi lyssna till Christoph Treier, mental tränare och företagscoach.

Vid mötet behandlas de i paragraf 7 av förbundets stadgar nämnda ärendena: verksamhetsplan för år 2012, budget för år 2012, arvoden för valberedningsutskottets medlemmar 2011, medlemsavgift för stödjande medlemmar samt arvoden för år 2012, val av ordförande för år 2012-2013, två styrelseledamöter för 2012-2014, samt två revisorer och revisorssuppleanter för 2012. Även eventuella övriga frågor och skriftliga motioner behandlas.

Deltagaravgiften är 50 euro/person vilket inkluderar resor, kost och logi. Tillägg för enkelrum 25 euro. Om man blir tvungen att annullera sitt deltagande efter att anmälningstiden gått ut uppbärs halva deltagaravgiften. Om annulleringen sker på mötesdagen uppbärs hela avgiften.

Anmälningarna skall vara centralkansliet tillhanda senast fredagen den 28 oktober 2011. Medlemmarna ombeds anmäla sig till sina respektive föreningar senast onsdagen den 26 oktober 2011, enligt följande:

**Norra Österbottens svenska
synskadade r.f.:**

Ann-Sofie Grankulla
må-to kl. 9-14
tfn (06) 723 4880, 050 379 5658

Vasa svenska synskadade r.f.:

Febe Mörk
må-to kl. 9-11
tfn (06) 317 0654

Svenska synskadade i Östnyland r.f.:

Stina Roms
tfn (019) 582 514

Åbolands synskadade r.f.:

Marita Andersson
tfn 0400 654018

**Svenska synskadade i
Mellersta Nyland r.f.:**

Camilla Hellstedt
må-ti kl. 9.30-13.30, to 13.30-15.30
tfn (09) 612 1779

Svenska synskadade i Västnyland r.f.:

Christel Eriksson
tfn 040 745 1933

Ålands synskadade r.f.:

Erika Jansson
må kl. 9-14 tfn (018) 19 670
to-fre kl. 9-16 (018) 527 360

Möteshandlingar på önskat medium, program för mötesdagarna och tidtabeller för de abonnerade bussarna sänds till alla anmälda. Vi ber alla mötesdeltagare bekanta sig grundligt med mötesmaterialet på förhand! Välkommen! – Styrelsen